Ч. 135 (13.680). Львів, пятниця 25. травня 1934. Poсztowa oplata opłacono ryczałtem. Рік LV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло" Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар. Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

КОНФІСКАТА „ДІЛА".

Вчорашне (134.) число „Діла" підпало конфіскаті за два речення в замітці на І. стороні п. н. „Вибори у Львові" і за одну нотатку зі Львова на III. стороні. Це вже 21-а з черги конфіската нашого органу в цьому році.

Арештування визначної української діячки в Америці під замітом шпигунства.

Дійшли до нас американські часописи „Ню Йорк Таймс" та „Дейлі Мірор" з довгими сензаційними статтями про арештування відомої американської діячки, Олени Довбуш-Лотоцької. Ще 27-го березня п. Лотоцька прийшла до бюра визначного біржевого маклера нафтових справ Бориса Сейда і представилась там як агентка американської поліції. У цьому характері прохала вона дозволити їй переглянути папери та матеріяли в його бюрі. Вже раніше мала, мовляв, п-і Лотоцька обіцювати секретарці Сейда гонорар за чемність, коли зробить їй доступ до паперів цього нафтового бюра у будинку „Стандард Ойл".

Сейд повідомив про це поліцію. За п. Лотоцькою стежили й арештували її на вулиці. Одночасно арештували якогось Ізраеля Мандельбавма у звязку з цією аферою і депортували його негайно на „Елліс Айленд". Сам Сейд здивувався, коли почув, що його повідомлення мало такий скорий і несподіваний наслідок. Каже, що не розуміє: на що кому потрібні були би його бюрові папери? Поліція тримає досі в тайні хід слідства так, що преса висловлює тільки ріжні здогади. Сензаційні статті з фотографією арештованої натякають на якісь інтереси з балканською нафтою, в якій заінтересовані ріжні світові фірми.

П-і Лотоцька сидить у слідчій вязниці, бо не могла зложити кавції 2.000 дол. Наша американська преса досі не дійшла до нас і ми приневолені обмежитись на інформаціях брукової американської преси, яка імовірно зробила з цього, як звичайно, шпигунську сензацію на велику скалю.

Вибори на Волині.

ЛУЦЬК, 23. 5. ПАТ. Вибори до міських рад у Горохові, Берестечку, Здолбунові, Березні, Рожнсках, Корці, Радивилові і Ратні не відбудуться тому, що зголошено тільки по одній листі кандидатів на радних. Кандидати стають радними у цих містах без вибору.

Перед ґенеральним страйком у Франції.

ПАРИЖ, 23. 5. ПАТ. На конґресі соціялістів у Тулюзі вирішено поглибити революційну працю серед мас. З фашизмом будуть боротися соціялісти при допомозі ґенеральних страйків.

ЗАМИКАЮТЬ КАТОЛИЦЬКІ ЦЕРКВИ.

З Мексику повідомляють, що Калле, ґубернатор стейту Сонора приказав замкнути всі католицькі церкви. Декрет наказує до 12-ох годин покинути духовенству стейт Сонора. Ґубернатор Калле видав декрет тому, що католицькі кола запротестували проти націоналізації шкіл і усунення навчання релігії зі шкіл. Населення стейту Сонора масово покидає Мексик і втікає до Злучених Держав

За зміною державного ладу.

ПАРИЖ, 23. 5. ПАТ. На конґресі неосоціялістів посол Ґарей виступив проти парляментаризму у Франції. Промовець домагався, щоби сенат заступила господарська рада. Рішено конечно припинити боротьбу з парляментаризмом; повести боротьбу з безробіттям, обнизити ціни та недопустити до дволітньої військової служби. Конґрес рішив одноголосно, щоби партія неосоціялістів приступила до II. Інтернаціоналу.

ЛІТВІНОВ НАРАДЖУЄТЬСЯ З ТРОЦЬКИМ.

ПАРИЖ, 23. 5. ПАТ. „Матен" повідомляє, що ком. Літвінов приїхав до Ментони тільки тому, щоби відбути конференцію з амбасадором СССР у Парижі Довгалевським і Троцьким. Троцький перебуває недалеко Ментони. Кружляють поголоски, що ком. Літвінов конферував з Троцьким три години.

Фінансові клопоти Румунії.

БУКАРЕШТ, 23. 5. ПАТ. У Парижі дійшло по довгих торгах до згоди між Румунією і французькими вірителями щойно після інтервенції мін. Барту і французького міністра скарбу. Румунія згодилася сплачувати свої закордонні довги річними ратами по міліярдові і сто міліонів леїв річно. Це доведе до нових довгів, бо Румунія платить тепер щороку 6 міліярдів леїв на сплату своїх довгів.

БІМЕТАЛІЗМ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

ВАШИНҐТОН, 23. 5. ПАТ. Президент Рузвельт предложив палаті послів законопроєкт, на основі якого уряд покриватиме обіг долярових банкнотів до 25 прц. сріблом, а решту золотом. Сріблом зможуть платити купці за закуплені товари в Злучених Державах. Уряд устійнив ціну на срібло 50 центів за унцію. Державний секретар скарбу купуватиме срібло в Америці і за кордоном, щоби придбати відповідні запаси срібла. През. Рузвельт веде переговори із богатьома державами, щоби вживали срібло побіч золота на покриття обігових банкнотів

ЗБРОЄННЯ ТУРЕЧЧИНИ.

Турецький уряд замовив в Японії 10 кружляків. За те японський волоконний промисл будує свої фабрики у Туреччині і вже незабаром продаватиме свої вироби в Европі під турецькою маркою. Одночасно турецьке міністерство оборони держави задумує ще цього року замовити в Японії кілька підводних човнів і кількадесять літаків.

ЗОЛОТІ ДУМКИ МІН. БЕНЕША І ТЕ, ЧОГО МІН. БЕНЕШ НЕ СКАЗАВ...

Львів, 23. травня 1934

Ми зреферували були досить широко велику історично-політичну промову мін. Бенеша, яку він виголосив два тижні тому в Ужгороді, звернули теж увагу в окремій статті на цікавіші моменти тої промови і на пропаґандивно-політичне значіння цілої подорожі авторитетного члена уряду ЧСР по Закарпатті. Обіцяли теж вернути ще до цієї теми: ми ждали на закарпатську пресу і її голоси. Нині вже можна скласти собі суцільний образ з відвідин мін. Бенеша і їх безпосередніх наслідків.

Підтримуємо наше первісне прихильне, позитивне становище, яке ми зайняли до подорожі п. Бенеша і його ужгородського виступу. Безперечно ми воліли би, щоби мін. Бенеш менше делікатно обходив справу національної термінольоґії, щоби ще виразніше підкреслив свій — єдино науково правильний — погляд на вартість українського народовецького зриву для національно-культурного відродження Закарпаття, та щоби був ще ясніше пригадав своїм слухачам та цілому чеському світові, хто саме з закарпатців висунув ідею державної злуки з ЧСР і ту злуку переводив і хто тому є найпевнішим для ЧСР елементом. Ми воліли би, щоби мін. Бенеш, який найшов такі сильні слова для підкреслювання державної нерозлуки Закарпаття з ЧСР і вмів так гарно сформулувати „нашу і вашу" власність Закарпаття, — щоби він так само рішуче звернув увагу на факт безпосереднього сусідства закарпатців з одноноціональною галицькою віткою одного українського народу і на факт дуже-дуже далекої віддалі від російських етноґрафічних земель. Але мусимо погодитися з дипльоматичною звичкою п. Бенеша, збереженою блискуче й підчас його побуту на Закарпатті — з усіми краєвими течіями політикувати й нікого собі явно не зражувати, дарма, що — щиро признаємось — не віримо у даному випадку в успіх такої тактики. Приймаємо до відома і так досить виразне ствердження, що п. Бенеш (себто празький уряд) знає вартість русофільського „месіянізму", викликаного коротким побутом на Закарпатті військ. ген. Пашкевича в 1848 р., та української народовецької течії, що проголосила поворот до народу і є єдиним двигуном національно-культурного і господарського відродження країни. Поруч із тим — мін. Бенеш дав ще раз доказ свого глибокого державного розуму, висловлюючи цілу низку справді золотих думок, на які ми відразу звернули були увагу.

На превеликий жаль, не можемо не звернути уваги також на те, що деякі з тих золотих думок сваряться з закарпатсько-чеською дійсністю, — та що про дещо дуже важне і для Закарпаття суттєве мін. Бенеш не згадав ані словечком. І так нпр. у промові на пресовій конференції в Ужгороді мін. Бенеш заявив: „Я є ворогом конюнктури. Я кермуюся зав

сіди принципом, що завжди існують постійні сили, на яких підставі треба будувати політику“... Справді золоті слова, яких повинні на память навчитися і над якими глибоко повинні призадуматися не тільки чеські політики: чи взагалі можна будувати державну політику на випадково виловлених людцях і на мертвих неприродних політичних течіях, що веґетують виключно завдяки підтримці урядових кол і — державної каси?! Але — на жаль — ті мудрі слова чеського міністра звертаються також і проти самого чеського режіму на Закарпатті. Бо чи цими „постійними силами народу“ є всі ті Щирецькі, Бачинські, Ґаґатки і т. п. одиниці, які користуючись всесторонньою підтримкою могучої урядової аґрарної партії ведуть найбільш неперебірчиву українофобську та москвофільську роботу?! Чи цими „постійними силами“ є реакційні російські еміґрантські елементи, які чеська влада — особливо за ґуберватора Розсипаля — повлаштовувала на державних посадах на Закарпатті?! Чи такі явища не кажуть закарпатцям мимохіть ставитись з резервою до нинішніх проявів зміни курсу політики на Закарпатті, лякаючись, чи це теж не є „політика конюнктури“, — поганої закордонно-політичної конюнктури, витвореної наступом мадярського ревізіонізму та відгуками польсько-німецького пакту?!

Казав теж міністр, що центральна влада не може вмішуватися до внутрішніх культурницьких течій та вирішувати такі спори, як напр. спір за мову. Це теж гарна засада, — але теж практично безвартна. Бо коли Закарпаття є доменою москвофільської аґрарної партії, коли навіть партія міністра є яскраво русофільська і коли на тому русофільстві жирують всі московські елементи, всі б. галицькі кацапи, спекулянти мадярони (ледви кілька днів тому ми подали низку прізвищ „аґрарних“ вельмож — карпатоpосів, що говорять дома лише по мадярськи) і все те, що причепилось до режіму, — то гасло невмішування є пустим звуком. Чи таким „невмішуванням“ є напр. заборона вчительському Т-ву зватися українським?! Зрештою — як може бути „строго невтральною“ політика влади в країні, яка перейшла до чеської держави безпосередньо з-під дикого мадярського деспотизму!

Говорив теж міністр Бенеш про цілу низку першорядних проблем Закарпаття, про проблему держ. самостійности чи приналежности, проблему впливів Сходу і Заходу, проблему компромісу ворожих краєвих славян. течій, як передумови автономії і т. п. Але ні словом не згадав про другу — поруч з москвофільством — найболючішу проблему Закарпаття: чехізацію. Чи це нормальне явище — близько 75 відс. адміністраційних урядовців в країні, яка добровільно прилучилась до держави під умовою автономії, — 75 відс. урядовців чеської національности?! Здається, що зайва річ наводити статистичні числа непропорціонального росту чеського шкільництва на Закарпатті, статистику чеської кольонізації, доказів чехізації всього зовнішнього характеру того наскрізь нечеського краю...

Українське громадянство Закарпаття стрінуло мін. Бенеша якнайприхильніше. Д-р Михайло Бращайко заявляє („Укр. Слово“ з 10. ц. м.), що „приїзд цей уважаємо за дуже поважну, просто історичну подію в нашому політичному житті“, а про самого Бенеша каже, як про „відомого приятеля нашого українського народу“. На суттєву вимогу мін. Бенеша, щоби народовецька й москвофільська течії найшли платформу порозуміння, український закарпатський табор відгукується прихильно: зазначуючи з притиском, що „зректися наших мовних прав, означало би зректися нашого народнього індивідуалізму“ — „Українське Слово“ (з 17. ц. м.) завважує проте, що іствування аж двох репрезентантських сил (Центр. Руских Нар. Рад) є річю ненормальною і що „порозумітися можна“. Українські професійні організації та культурні й суспільні установи передали міністрові меморіяли з протиревізіоністичними заявами, які не викликують ніяких сумнівів та з наскрізь діловими вимогами. Зате русофільський табор прийняв мін. Бенеша з недовірям, неохоче, з острахом, чи не зближується кінець дотеперішньої москвофільської вакханалії під крилами урядової протекції.

Саме тому треба покласти край цій вакханалії і цій протекції! Мін. Бенеш є надто тверезим політиком, щоби хотів змішувати політику союзу ЧСР із Францією з політикою москвофільства у внутрішніх відносинах, у режімі на національно відсталій а всеж українській території. Мін. Бенеш має теж надто поважний голос у чеському громадянстві, щоб не міг опертися політично недоцільній і неактуальній а науково абсурдній москвофільській доктрині пп. Крамаржів і Кльофачів, реалізованій на — Закарпатті. Можуть чехи бути приятелями росіян, але хай не вводять російщини на терен, на тисячі кільометрів віддалений від етнографічної Росії! І хай доброї волі закарпатців жити у державній спільноті з чехами — ЧСР не використовує для заливу Закарпаття чехами...

Коли такі практичні наслідки матиме візита мін. Бенеша на Закарпатті, то вона справді стане історичною подією в житті Закарпаття і всього українського народу. І тоді при найближчому побуті мін. Бенеша на Закарпатті не трапляться там такі жалюгідні „хиби“, як їх не делікатно ужгородське „Українське Слово“, які трапились тепер, та які прикру тінь кидають на всю урочисту манїфестацію та поважно підривають весь її авторитет. Ці „хиби“ (наводимо їх на іншому місці) є найкращим, найяскравішим показчиком, чого не повинно на Закарпатті бути і як тамошні відносини, для добра карпато-чеських відносин, повинні змінитися.

Орґанізаційні дисонанси підчас побуту мін. Бенеша на Закарпатті.

В ужгородському „Українському Слові“ (з 17. ц. м.) находимо у статтейці п. н. „На марґінесі приїзду й принняття мін. Бенеша“ низку фактів, з часу побуту міністра Бенеша на Закарпатті, що знаменито доказують ревність нижчих органів адміністраційної влади, які ніколи не рахуються з політичним сенсом акту центральної влади та своїми розпорядками завжди вміють викривити чи навіть перекреслити всю добру інтенцію центру. Передаємо без ніяких змін за „Українським Словом“ цей образок, надзвичайно характеристичний для „двох сторін медалі“ карпатсько-чеських відносин, що їх мін. Бенеш представляв лише з одної — гарної сторони:

„Деякі чеські газети нарікали, і то зовсім слушно, що принняття пана міністра мало — головно в Ужгороді — занадто урядовий — офіційний характер та що комітет, який займався підготовкою й аранжуванням принняття, поробив хиби. Так між іншим зазначують, що запрошення на доповідь (реферат) пана міністра дістало в першій мірі чеське урядництво а не українське громадянство, а вже ясна річ, що пан міністер приїхав сюди в першій мірі до тутешнього українського населення. Для прикладу зазначимо, що не дістали запрошення деякі ґімн. професори-українці, деякі адвокати української народности, не дістала й наша редакція, ба навіть не дістав і краєвий посол українець. — Афіші від маґістрату надруковано в чеській, мадярській і... московській мові, так начеб Ужгород був столицею Росії. Орхестру „Просвіти“ з Перечина, яка прийшла привітати гостя (22 км.), поставлено в поході на самий кінець і не допущено до дефіляди перед жупанатом. На спільну вечеру теж розсилано запрошення і знов або навмисно, або з недбалости вилишено багацько наших визначних людей. Деякі, що дістали запрошення, голосили, так їм сказано, що нема вже місця. Учасників спільної вечері-бенкету розмістили так, що велика часть запрошених була таким розміщенням невдоволена. Старші, заслужені діячі, репрезентанти товариств і організацій дісталися взад на „сірий кінець“, а перші місця призначено для ріжних молодиків, конципієнтів адвокатських і т. д. Та вже доказом крайньої неуваги, чи іґнорації було запрошення найстаршого культурно-освітнього товариства „Просвіта“. Листка на реферат міністра — „Просвіта“ не дістала зовсім. Саме запрошення доручено дня 4. травня 1934, то є тоді, коли пан міністер вже з Ужгороду виїхав. Щастя, що „Просвіта“ не вичікувала на запрошення, бо інакше не могла би була зовсім взяти участи в приняттю. Коверта для „Просвіти“ була адресована так: „Т-во Просвіта, до рук предсідателя Міхаіла Калінова, Ужгород, Кожелюська ул.“

Дивує нас, що комітет, під головуванням п. начальника міста Константина Грабаря, досі не знав, що „Просвіта“ не є при вул. Кожелуській та що предсідателем не є „Міхаіл Калінов“. Зазначуючи ці факти під адресою святочного комітету питаємо: Чи це були фатальні помилки, чи груба недбалість, чи просто іґнорація й вмисне зневажування тутешнього українського населення?!“

Міські вибори на Волині.

(Кореспонденція з Волині.)

Вибори під новим гаслом. — Жиди йдуть окремо від бльоку ББ. — Українці пробують орґанізуватися.

I.

Нинішні вибори до міських рад на Волині вже не подібні до попередніх, бодай у більших центрах. Ідилля „співпраці“, здається, кінчається. Скандальна господарка „батьків“ міст з бльоків „співпраці“ — під голосною назвою „господарських“ — у цілому ряді міст мусіла викликати сильну реакцію серед населення.

Найбільші скандали сталися в Ковлі, де попередні казьонні ради наробили боргів у сумі біля 3 і пів міліона та у Рівному, де вийшов великий „конфуз“ з будовою електрівні, наслідком чого була димісія президента Цалуня, призначення урядового комісаря й розпущення міської ради, в складі якої був і посол з „одинки“ п. Скрипник.

Господарка по інших містах під кермою „бльокових“ радних і згори призначених президентів і бурмістрів велася не краще. Населення переконалося на практиці, що погана річ мати за керманичів міст людей, що нічим не звязані з місцевим життям і перед ніким невідповідальні.

Люди-перекотиполе, одержуючи керму міст з рук штучних напівпримусових бльоків або по призначенні згори, легко розпоряджаються міською кишенею, втягають міста в страти й борги та щезають з їх обрію так само непомітно, як і являються на них. Б. бурмістр Ковля опинився десь у Манджурії, президент міста Рівного теж поїде в інші місця шукати щастя, а платити за них будуть місцеві громадяни.

Навіть проурядовий тижневик „Волинь“ дозволив собі на жарт: мовляв б. президент Рівного п. Цалунь хоче змінити прізвище на „Поцалуй“...

Одним словом Волинь переконалася на своїй шкірі, що так звані казьонні фахівці є дуже поганими спецами, а радні з казьонних бльоків — ще гіршими, бо звичайними манекінами.

Тому розписані вибори до міських рад на дні 27. 5. і 10. 6. розпочалися під гаслом: До міських рад своїх людей.

І в цьому гаслі є початок банкрутства цілої сучасної самоврядової системи на Волині.

II

Про настрої громадян волинських міст та усвідомлення собі справ міського самоврядування свідчить передовсім хочаб становище жидів, які колись перші пішли на господарську співпрацю й виграли на тому, як Заблоцький на милі.

У найбільших містах Волині — Рівному, Луцьку й Ковлі жиди постановили йти тепер до виборів з власною листою під назвою „Господарський Жидівський Бльок“. І власне з одною спільною листою. Чи дійде до того, що скрізь буде лише одна жидівська листа, невідомо. Покищо ведуться переговори (в моменті, коли пишемо ці рядки). Найгірше стоїть

справа з ортодоксами, які все відтягаються, щоби зберігти марку 100 проц. льояльних.

Таксамо й українці заручалися в ріжних містах, щоби йти до виборів з окремими українськими листами — Рівне, Луцьк, Ковель. Найсильніше стоїть справа в Рівному, яке має значні компактні українські периферії. В Ковлі, де на чолі бльоку стоїть п. Стаднюк, нема певности, що хтось не скочить у гречку. Найслабші українські периферії має Луцьк, заселені в значній мірі урядничим елементом. Але й тут організується окрема група, що піде на вибори зі своєю власною листою, хоча, здається, лише в деяких округах.

У той самий час по всіх містах орґани ББ творять бльоки „Господарсько-Громадського Обєднання", про що свідчать випущені відозви. Характеристичною рисою цих відозв є те, що на них нема вже підписів жидів. Підписані вони виключно поляками, серед яких скроплена жменька підписів українців, майже виключно е-мігрантів.

Таким чином, зірка певняків у цих міських виборах помітно гасне, чого й можна було сподіватися. Помагає їм лише виборча геометрія, а може поможе й виборча практика.

Зрештою, внедовзі побачимо.

Міський.

Наші діти в середніх школах.

Щораз їх менше. — Наші старі погляди. — Зміна обставин.

В останніх тижнях розвели в польській пресі широку дискусію на тему інтелігенції: Чи нема її гіперпродукції. Для нас це питання теж не байдуже. Сила нації залежить не тільки від кількости, але й якости. Якість це національна свідомість і культурний рівень. Культурний рівень залежить від знання і освіти. Ясно, чому школи грають таку велику ролю в культурнім розвитку народу.

Звернім нині увагу покищо на середні школи і пічнім від фактів. Погляньмо на статистику.

Статистичні дані про учнів у всіх середніх школах у Польщі за десять літ від 1921 до 1931 р.

Шкільний рік	число учнів	Віроісповідання					
	загалом	римо-катол.	жидів	еванґел.	греко кат.	правосл.	інші
1921/2	205716	135043 (65·6%)	48849 (23·7%)	11219 (5·5%)	6929 (3·4%)	3403 (1·7%)	273 (0·1%)
1922/3	221002	144709 (65·5%)	52041 (23·5%)	9571 (4·3%)	8377 (3·8%)	5400 (2·4%)	904 (0·5%)
1923/4	221092	150251 (68%)	46934 (21·2%)	9091 (4·1%)	9494 (4·3%)	4844 (2·2%)	478 (0·2%)
1924/5	219804	150289 (68·4%)	45370 (20·6%)	9332 (4·3%)	9258 (4·2%)	5108 (2·3%)	447 (0·2%)
1925/6	216552	149817 (69·2%)	41998 (19·4%)	8575 (4%)	9274 (4·3%)	6182 (2·8%)	673 (0·3%)
1926/7	215470	147703 (68·6%)	44621 (20·7%)	8764 (4·1%)	8502 (3·9%)	5448 (2·5%)	432 (0·2%)
1927/8	209194	140913 (67·5%)	45381 (21·7%)	8197 (3·9%)	7615 4·1%)	5764 (2·8%)	324 (0·1%)
1928/9	203932	137793 67·7%	43473 (21·6%)	8304 (4·1%)	8276 (4%)	4979 (2·4%)	611 (0·3%)
1929/30	203387	68%	21·7%	4%	3·8%	2·4%	0·1%
1930/31	20499						

Тепер виринають такі питання:

1) Хто найбільше ходить до середньої школи; 2) Як виглядаємо ми в цій статистиці; 3) Що чекає нас, коли таким темпом піде освіта наших дітей. При розгляді цифр не забуваймо, що число дітей з року на рік зростає, отже зменшування фреквенції є ще більше, коли брати на увагу збільшений доріст дітей.

Коли йде про національний характер — то офіціяльна статистика про нього мовчить та подає тільки віроісповідання учнів; від 1930 р. вже й та рубрика зникає зпід прилюдної контролі, бо оголошує тільки загальну цифру учнів.

Для нас цікава повинна бути цифра українських дітей. Тої цифри можна дошукатися в офіціяльній статистиці так, що треба прийняти за українців усіх греко-католиків та яких 2/3 православних; 1/3 частина відпаде на білорусів, москалів і ін. Звертаю увагу, що при поляках найбільше учнів у середніх школах припадає на жидів (майже втроє більше як відсоткове їх відношення до числа населення) — за ними йдуть евангеликів (рівно як населення) — а число наших дітей стоїть щойно на четвертому місці — часом на третьому (5 разів відсотково менше, як число населення).

Розглядаючи справу виховання й освіти українських дітей у середніх школах під теперішню пору, мусимо взяти під увагу ось такі головні явища: 1) суспільно-державні зміни; 2) стан населення; 3) мету, задля якої заповнюють діти у першій мірі досі найчисленніше загально-освітні і середні школи.

Пічнемо від останньої, чи не найважнішої.

До 1920 року висилав батько свою дитину до гімназії на те, щоби вона пішла на дальші студії до високих шкіл, або якби не стало матеріяльних засобів, таланту та охоти в дитини, щоби вибрала якусь практичну працю. Відома річ, що до 1920 року дитина склавши матуру, а навіть скінчивши 6 клясу середньої школи, могла піти на практику до залізниці, пошти, скарбового уряду, війська, суду і т. д. Там за якийсь час здавала практичний іспит і добувала основи до життя. Діти, що могли йти на студії в високих школах, знали, що після них дістануть підставу істнування. Правники певні були місця в суді, адвокатурі, нотаріяті, чи економічних установах. Студенти фільософії чи техніки не журилися, чи матимуть варстати праці; їх турбувало тільки питання місцевости. Навіть питання державної приналежности чи національности мало другорядне значіння, тому, бо всюди треба було інтелігентних, фахово-освічених людей.

Коли батько, як казали, з останнього тягнувся, щоби його дитина покінчила студії, або коли учень у голоді і холоді добивався патенту, то вони знали, що це виплатиться.

У наших поглядах до 1920 року була одна величезна хиба. Ми зовсім не доцінювали ваги практичної освіти нашого молодого покоління. Була якась дивна психоза в наших батьків, що їм імпонувала шабля при боці, чи злота зірка на ковнірі, чи титул якогось маленького урядовця, більше як становище купця, ремісника, чи господаря. Загал т. зв. інтеліґентів погорджував фізичною працею. Ця хиба відбилася сильно на нашій нації в часі визвольної боротьби; вона товчеться по наших мізках досі. На кожному кроці бачимо нпр. як наші вчительські кандидати плачуть за посадами та сидять на ласці батьків у голоді й нужді вичікуючи якогось чуда для посади. Вони не думають, щоб створити власні варстати праці, як це роблять діти інших народів. Через ті фальшиві погляди на виховання на нашій землі вся торговля, промисл, фабрики та навіть дрібні ремесла опинилися не в наших руках. А мали ці явища і матимуть довго дуже шкідливий вплив на наше збірне життя. **Виходило би, що наш розвиток залежить від хисту служити чужинцеві,** замісць спиратися на скоординуванні праці та хисті використати матеріяльні і духові скарби у власних руках.

Друге питання — матеріяльне положення і державно-громадські відносини не мали тої гостроти, що нині. Правда — в середніх і вищих школах перед війною в Галичині зустрічали наших дітей труднощі при вписах чи іспитах — але ті труднощі злагіднювала може не зовсім державна влада. Наші діти визначалися пильністю й талантом та викликували пошану до себе навіть у чужинців-професорів. Також і матеріяльні засоби були дещо кращі. Коли перед війною вистарчало продати 100 кільо жита, щоби оплатити прожиток дитини за цілий місяць у місті — то нині треба десять разів по 100 кг. на ту саму ціль. А відома річ, що землі не прибуває, навпаки, через розріст населення маліє: маліє теж запас селянських продуктів на збут. Коли ще до війни на подільській землі середній господар мав 20—30 морґів поля, то нині поділив то поле на 5 або й більше дітей. Отже нема змоги добути з бідного господарства засоби на втримання дитини в середній чи вищій школі, так як це було перед 20 літами.

Дмитро Великанович.

(Докінчення буде.)

Назви нових вулиць у Львові.

Чого домагався през. В. Децикевич на засіданні львівської Міської Ради.

У вівторок 22. травня радила Тимчасова Міська Рада у Львові над предложенням Маґістратом проектом нових назв вулиць і площ на просторі міста Львова. Цей проект обіймає 164 вулиці. Пропонують надати 59 вулицям назви імен визначних польських письменників та громадських діячів., 5 вулиць дістане імена визначних жидівських громадян. Цілій низці вулиць на Левандівці, Сиґнівці, Клепарові, Замарстинові пропонують надати назви зі світа звіринного або рослинного. Є це переважно вулиці ще незабудовані. Щодо українських назв, то слід підчеркнути, що голова Клюбу Українських Радних президент **Володимир Децикевич** ще мин. року предложив президентові Дрояновському і директорові Чоловському список імен визначних українських діячів, яких імена можнаб надати вулицям міста Львова. Таких імен було в тому списку близько 30. Між ними імена історичних осіб, як Володимира Великого, Короля Данила, Гетьмана Мазепи та визначних громадських діячів, письменників і музик, як Омеляна Огоновського, Олександра Барвінського, Миколи Лисенка, Івана Левинського й інших. З того списку Маґістрат узяв під увагу у своєму проекті лише три внески українських радних, а саме одна вулиця на Личакові буде називатись вул. Петра Могили, одній вулиці на Замарстинові буде надана назва Ізидора Шараневича, одній вулиці на Знесінні назва Івана Франка. Крім цього вже з власного почину Маґістрат запропонував надати одній вулиці на Клепарові назву Плятона Костецького та одній вулиці на Знесінні назву о. Білинкевича.

На засіданні Міської Ради деякі радні, особливо редактор Лясковніцький, виступили дуже гостро проти звірячих назв, як: вул. Баволя, Тужа, Єленя, Сарня, Овча, Борсуча — на Левандівці, Заєнча, Креця, Жабя, Яскулча, Когуця, Круча — на Сиґнівці та поставив внесок, щоби відіслати це предложення Маґістратові назад як непідготоване і необдумане як слід. Радний **през. Децикевич** підтримав цей внесок та підкреслив, що Маґістрат пропонує надати просто смішні назви багатьом вулицям та не хоче взяти під увагу імен визначних в історії і громадському житті українців, яких память можнаб пошанувати таким чином. Далі радний Децикевич підчеркнув, що проект не відповідає значінню українського населення для культури міста Львова ані щодо кількости ані під оглядом якости. Якби в такому самому відсотковому відношенні були переведені вибори до Міської Ради, то українцям не припав би ані один мандат. На 164 вулиці лише 3 чи пак 5 дістають імена українських громадян. Щодо якости, то слід зазначити, що вулиця на Знесінні, що буде називатись іменем Івана Франка, є в такому поганому місці, що тяжко вважати надання їй імени Івана Франка вшануванням цього великого українського письменника. З тих причин підтримав внесок радного Лясковніцького.

Проект Маґістрату найшов усеж таки багато оборонців зпоміж радних, а й през. Дрояновський домагався принняття внеску Маґістрату — з вилученням звірячих і рослинних назв. Міська Рада рішила більшістю голосів по думці през. Дрояновського

—o—

По широкому світі.

— На Зелені Свята відбувся міжнародній лет понад Австрією. Італійський летун Ерколяні упав з літаком у Зальцбурґу. Літак розбився, але летун врятувався.

— У Мільспе у Вестфалії тягарове авто наїхало на чету гітлерівської молоді. 40 осіб важко ранених.

— Палата послів уповажнила през. Рузвельта заборонити вивіз зброї до Болівії і Параґваю, які ведуть тепер війну.

— Король Борис призначив премієра Ґеорґієва шефом ґенерального штабу.

— У Міннеаполіс дійшло до бійки між 5 тисячами страйкуючих візників і поліцією. 27 візників і 17 поліцаїв ранених.

— Румунський уряд уповажнив ґен. Анжеленку купувати за кордоном зброю і муніцію.

— У Палестині відбувся одноденний страйк всіх жидів проти обмеження числа жидівських еміґрантів.

Великий політичний процес у Перемишлі.

Пятий день розправи.

ЗІЗНАННЯ ПРОКУРАТОРСЬКИХ СВІДКІВ.

(Від власного кореспондента.)

Св. Ян Сушко, командант поліц. пост. у Вільшанах, зізнає незаприсяжений, що з ночі з 24. на 25. вересня 1933 р. в селі Тисовій та Вільшанах відбулася протишк. акція, а саме знищено орієнтаційні таблиці, портрети достойників та розкинено летючки. Коли свідок клався спати, почув крик „злодії" і коли вийшов з хати, учитель Сенишин розповів йому, що хтось хотів вломитися до школи. Біля орієнтаційної таблиці побачив свідок драбину. Ранком довідався, що в сусідніх селах позривано орієнтаційні таблиці і розкинено летючки. Сам свідок найшов у Вільшанах одну летючку. З початку св. не підозрівав нікого, одначе згодом придержаний Качмар сказав, що дістав летючки в Янковського, якого негайно арештовано.

Предс.: Що скажете про Феника?

Св.: Феник був рухливим діячем у селі і мав повагу.

Дальше зізнає свідок, що один селянин Трухан оповідав йому, що коли він (Трухан) сказав Янковському, що на школі зірвати орієнтаційну таблицю, то Янковський сказав, що нічого не знає.

Обор. Навроцький: Скільки було в селі летючок?

Св.: Була тільки одна в селі Тисовій.

Предс.: Чи Янковський мав коли сцисії з поліцією?

Св.: Ніколи.

Св. Анджей Борило, постер. у Вільшанах, потверджує зізнання попер. свідка і додає, що він арештував Качмара, який уже по дорозі признався свідкові, що летючки дістав від Янковського.

Прок.: Чи Феник був підозрілий коли у протидержавній роботі? Чи його коли арештували?

Св.: В справі нападу під Бірчею, але на другий день його випустили.

Св. Евгеніюш Кужинський, постер. в Красичах, зізнає заприсяжений, що обсервуючи українське суспільне життя в селі, дійшов до переконання, що Боднарчик, Конкольовський, Сабат та Івашко є членами ОУН, що вони відбували часті поїздки до Перемишля та сходини над Сяном. Про це доносив йому його конфідент, який і доніс йому, що у вересні має відбутися протишкільна акція. Дня 25. вересня повідомили його учителька та війт, що знищено орієнтаційну таблицю на школі, портрети достойників та вивішено українські прапори. Св. арештував Боднарчика, Сабата і Конкольовських, а згодом Івашка та Хому з Мильнова. Про Феника свідок зізнає, що знав його з частих контактів з Мильновом та Красичами та що він теж був членом ОУН.

Обор. Навр.: Чи не моглиб ви нам назвати цього конфідента, який доніс вам, що Боднарчик і тов. належать до ОУН?

Св.: Це урядова тайна.

Обор. **Навроцький** ставить внесок, щоби предсідник звільнив свідка від урядової тайни, щоби він міг виявити цього конфідента, на якого інформаціях побудований акт обвинувачення.

Прокуратор противиться внесенню обор. Трибунал по нараді відкинув внесок оборонця.

Обор. Навр.: Які маєте докази на те, що ваш конфідент говорив вам правду?

Предс.: Ухилям то питане.

На питання обор. Навроцького, як свідок пояснить те, що конфідент не подав йому точної дати протишкільної акції, свідок відповідає, що про протишк. акцію мав відомости від „пшеложоней владзи". Обор. д-р Хомінський ставить питання, чому свідок передтим зізнав, що мав відомости лише від конфідента. На це свідок мнеться і не дає відповіди. Тут предсідник відчитує зізнання свідка у слідстві, де він зізнав, що дістав відомости і від конфідента і від вищої влади.

Обор. д-р Ломінський: Які факти подавав вам конфідент на те, що підсудні належать до ОУН?

Предс.: Ухилям то питане.

Обор. Лом.: Може ваш конфідент говорив неправду, або може зі злости до підсудних?

Св.: З обсервації. Я не твердожу, що підсудні є членами ОУН., лише догадуюся.

Підс. Боднарчик: Ви ствердили, що ми належимо до ОУН та що ми робили сходини. Чому ви нас тоді не арештували?

Св. не вміє цього виснити.

Св. Якуб Беднарж, пост. у Красичах, зізнає заприсяжений, що арештував підс. Боднарчика, Сабата, Конкольовського, Івашка та Хому. При ревізії у Ткача найшли одну летючку. В інших підсудних нічого не найшов.

Св. Францішек Ґриґусь, рим.-кат., управитель школи в Косеничах, зізнає на обставину, що в ночі з 24. на 25. вересня хтось вкинув до його мешкання цеглу, яка була обвинена летючкою.

Св. Юліян Сенишин, гр.-кат. управитель школи у Вільшанах, незаприсяжений, зізнає по українськи.

Предс.: Яка школа у Вільшанах?

Св. Утраквістична. Дальше зізнає свідок, що в ночі з 24. на 25. вересня почув якісь стуки на стриху, отворив вікно, але нічого не побачив. Згодом прийшов війт та постерунковий з якими вийшов перед школу і побачив драбину, яка була приперта пів метра від орієнтаційної таблиці.

Знавець: Чи вчать у вашій школі по українськи?

Св.: Так, як кажуть шкільні приписи.

Предс.: А хто вчить по польськи?

Св.: Я.

Прис. суддя: Чи ви бачили щось підозрілого, радість чи хвилювання, між дітьми перед протишкільною акцією і по ній?

Св.: Ані перед, ані по.

Обор. Навр.: Яке населення є у вашому селі?

Предс.: Ухилям то питане.

ЧИ КОНФІДЕНТ?...

Після перерви зізнає свідок

Осип Феник, селянин з Вільшан, заприсяжений. Цей свідок обтяжує підс. Феника. Зізнає, що одного разу, коли свідок прийшов до підс. Феника, він звірився перед свідком, що хоче заложити пятку ОУН і питався, чи св. не згодивсяб до цієї пятки належати. Згодом дав св. підс. Феник газету „Бюлетин" або „Юнак". Свідок, прочитавши частину, віддав це підс. Другим разом казав Феник свідкові, що буде протишкільна акція, яка полягатиме на цьому, що будуть знищені орієнтаційні вивіски на школах, портрети достойників та вивішені національні прапори; він просив свідка, щоби цей десь вистарався драбину. Свідок не хотів дати своєї драбини, але піддав підс. Феникові думку, що драбина є у господаря Лещука. В неділю 24. вересня після забави, коли свідок уже йшов спати, прийшов до св. підс. Феник і казав йому, щоби йшов розкинути по селі летючки. Але свідок не пішов, бо боявся. Другого дня чув свідок у селі, що злодії закрались до школи, а підс. Феник жалувався свідкові, що в Красичах арештували кількох хлопців і тепер можуть і його арештувати.

Прок.: Чи Феник говорив вам, що таке ОУН?

Св.: Ні. Я знав про це з часописів.

Обор. д-р Ломінський: Чим є ваш брат?

Св.: Є заводовим плютоновим.

Обор.: Чи Феник говорив вам, що належить до ОУН?

Св.: Ні.

Обор. Навр.: Чи це ви інформували поліцію про підсудних та про їх приналежність до ОУН?

Св. (нерішучо) Ні.

Марія Хлебінська, учителька в Мильнові, римо-кат., зізнає незаприсяжена, що в ночі з 24. на 25. вересня хтось вивісив на школі прапор, знищив орієнтаційну таблицю на школі, а з 26. на 27. хтось виписав на таблиці крейдою протидержавні написи.

Св. Михайло Лещук, селянин з Вільшан, зізнає незаприсяжений на обставину, що з його городу хтось забрав драбину, яку пізніше відібрав на поліції.

Свід. Марія Дрозд, селянка з Тисової, зізнає незаприсяжена, що найшла у своїй бараболі орієнтаційну таблицю зі школи, яку віддала управителеві школи.

Св. Сара Бер, власничка крамниці з сукном, заприсяжена зізнає, що в неї хтось купував синій та жовтий кльот. При конфронтації свідка з підс. Феником каже, що вправді пізнає у підсуднім цього чоловіка, якого приводили агенти до її крамниці, але чи це він саме купував кльот, того сьогодні не може сказати, бо не знає.

Св. Олег Щумський, підодвнік тюремної сторожі, римо-кат., незаприсяжений зізнає, що в часі виджения з підс. Ткачем той мужчина, що в нього був на видженні, хотів дати підс. грипс, одначе він випав йому з рук. Тоді підс. Ткач щось крикнув, з чого свідок догадався, що він казав подерти грипс.

Предс.: Які ви слова чули?

Св.: Я по українськи не розумію.

Обор. Навр.: Чи знаєте зміст грипсу?

Св.: Не знаю, але мені казали, що він у звязку зі справою.

На цьому предсідник перервав розправу до найближчого дня.

✝

Юрій Раставецький

упокоївся по коротких і важких терпіннях, 22-го травня ц. р.

Похорон відбудеться в пятницю 25. ц. м. в год. 2·30 попол. з дому жалоби при вул. Мурарській 36, на Личаківський цвинтар.

В. Й. П.

Законний нагляд над ховом рогатої худоби, свиней та овець.

У „Дневнику Законів" ч. 40 з 15. травня ц. р. появився закон з 5. березня ц. р. про нагляд над ховом рогатої худоби, свиней та овець. Цей закон уже частинно обовязує від 15. травня ц. р. на просторі цілої держави, крім шлеського воєвідства. Друкуємо найважніші постанови цього закону, щоби наше селянство і годівельники тварин могли поліпшити їх якість й не наражувалися на зайві кари.

НАГЛЯД НАД ХОВОМ.

Законний нагляд над ховом виконує міністер хліборобства при допомозі хліборобських палат. З тією метою хліборобські палати вестимуть книги расової рогатої худоби, свиней і овець і видавати родоводи та інші посвідки. Якість рогатої худоби, свиней та овець стверджуватимуть хліборобські палати на основі своїх книг. Хліброобські палати можуть тільки за згодою міністра хліборобства доручити хліборобським організаціям вести такі книги, видавати родоводи і посвідки. Ніякі приватні особи та приватні установи не можуть під гострою карою вести таких книг, видавати родоводи і посвідки (статті 1 і 14).

Хліборобські палати вписують тварини до книг хліборобські расові тварини на домагання їх власників; видають родоводи і посвідки на домагання заінтересованих осіб (стаття 2, уст. 1). Міністер хліборобства устійнить як слід вести книги та які прикмети мусять мати тварини, щоби їх вписати до книг; міністер устійнить теж подрібно вимоги, яким мусять відповідати здорові стайні, хліви та колиби (вівчарні) (статті 2 і 3). Хліборобські палати можуть за згодою міністра хліборобства устійнити раси в рогатої худоби, свиней і овець, які слід плекати на поодиноких просторах діяльности цих палат. Тварини не признаних рас можна вписувати до книг на просторі дотичних палат тільки тоді, коли мають прикмети, вимагані міністром хліборобства. Хліборобські палати перевірюють на домагання власників тварин, яка користь цих тварин і опісля видають посвідки (статті 4 і 5)

ДОБІР ТВАРИН.

Чужі корови може покрити тільки расовий 10-тимісячний бугай; чужі свині 6-тимісячний расовий кнур; а вівці 3-місячний расовий баран (стаття 6). Кваліфікаційні комісії хліборобських палат признають зпоміж розплідників расови-

ми тільки тих, які мають усі прикмети признаної раси і відповідають вимогам, устійненим міністром хліборобства. Коли би було за мало расових розплідників, тоді кваліфікаційна комісія вибирає ще потрібну кількість найдобірніших розплідників для дотичної громади (стаття 7).

ЗГОЛОШУВАННЯ РОЗПЛІДНИКІВ

Власники розплідників обовязані зголошувати їх управі громади і привести їх перед кваліфікаційну комісію (стаття 8). Коли нема в громаді відповідної кількости расових розплідників, тоді на повітові виділи (повітові самоуправні союзи) паде обовязок доставити селянам потрібну кількість расових розплідників. Повітовий виділ рішає, кілько розплідників потрібне одній громаді.

КОШТИ КУПНА РОЗПЛІДНИКІВ.

На купно расового розплідника для громади дає держава 10 відсотків грошей, повітовий самоуправний союз 25 відсотків, а решту 60 відс. платить сама громада.

ОПЛАТИ ЗА КОРИСТУВАННЯ.

Управа громади може побирати оплати від селян за покривання коров, свиней і овець. Такі оплати мусить затвердити повітовий виділ (стаття 9). Хліборобські палати можуть за згодою міністра побирати щороку оплати від расових бугаїв 50 зол., від кнурів 25 зол. і від баранів 10 зол. (стаття 10 уст. 1).

КАРИ.

Повітове староство карає гривною до 20 зол тих: 1) які не зголошують управі громади розплідників або не ведуть їх перед кваліфікаційну комісію та 2) уможливить покриття нерасовим розплідником (стаття 11 і 13).

Гривною до 300 зол. карає всіх тих: 1) які покривають корови, свині і вівці не признаними розплідниками; 2) які ведуть книги расових хліборобських тварин і видають родоводи та посвідки та 3) називають „зародовими" стайні, хліви і колиби, хоча не відповідають вимогам закону (стаття 12).

НАГЛЯД НАД ХОВОМ КОНЕЙ.

Такі самі приписи про нагляд над ховом коней обіймає закон з 13. березня ц. р., оголошений у „Деннику Законів" з 15. квітня ц. р. ч. 32. Цей закон обовязуватиме щойно від 1. липня ц. р. (стаття 13).

СТАДНІ КНИГИ.

Хліборобські палати вестимуть стадні книги для коней і расових жеребців (огерів) та зародових кобил (стаття 1).

ЗАБОРОНА ХОВУ КОНЕЙ.

Міністер хліборобства за згодою міністра військових справ може заборонити ховати деякі раси і типи коней на поодиноких просторах держави.

ВІДСТАНОВЛЕННЯ КОБИЛ.

Чужі кобили можуть відстановити (покривати) тільки расові жеребці дотичної громади (стаття 3).

ВИБІР РАСОВИХ ЖЕРЕБЦІВ.

Расових жеребців вибирають кваліфікаційні комісії при хліборобських палатах. Власник расового жеребця дістає від кваліфікаційної комісії свідоцтво признання (стаття 4 і 3, уст. 2).

ЗГОЛОШУВАННЯ ЖЕРЕБЦІВ.

Власники 3-літніх жеребців і старших обовязані зголосити їх до управи громади і допровадити перед кваліфікаційну комісію. Управа громади веде списки 3-літніх і старших жеребців та повідомляє кваліфікаційні комісії про кількість трилітніх і старших кобил у даній громаді (стаття 5).

Власники расових жеребців видають посвідки власникам кобил про відстановлення. Уродини лошака мусить війт підтвердити на свідоцтві про покриття кобили (стаття 7).

ПОЛЕКШІ.

Коні вписані до стадних книг або до книг расових жеребців і зародових кобил є вільні від самоврядових податків.

Коли власник має тільки одну зародову кобилу, вписану до книги, не виконує підводових повинностей (стаття 8).

ГРОШЕВІ КАРИ.

Повітове староство накладає гривни до 20 зол. і до 300 зол. у випадках, про які згадуємо вище.

Перед виборами президента у Чехословаччині

Премієр міністрів Маліпетр скликав Національне Зібрання, яке творять посли і сенатори, щоби вибрали президента чехословацької републики. Вибори назначено на четвер, 24. травня ц. р. на год. 9.30 рано. Президентом виберуть вже четвертий раз теперішнього президента проф. Т. Г. Масарика. Перший раз вибрали проф. Т. Г. Масарика 14. листопада 1918 р., другий раз 23. лютого 1920 р., а третій раз 27. травня 1927 р.

Нарада мін. Бека з марш. Пілсудським.

Мін. Бек, перед виїздом до Женеви, відбув вчора довшу, бо кількагодинну нараду з марш. Пілсудським. До Женеви виїзджає мін. Бек у неділю 27. травня ц. р., де візьме участь у розброєвій конференції.

Новий світовий рекорд летунки.

ПОРТ ДАРВІН, 2. 5. ПАТ. Летунка Нової Зеляндії Джоан Бейтев, яка вилетіла 8. травня ц. р. з Льондону до Австралії, прилетіла нині до Порт Дарвіну. Смілива летунка Джоан Бейтев перелетіла цей шлях за 15 днів. Таким чином побила рекорд летунки Моллісон, яка в 1930 р. перелетіла цей шлях за 19 днів і 12 годин.

Шах Персії їде до Туреччини.

ТЕГЕРАН, 23. 5. ПАТ. Шах Персії Різа Шах Палеві приняв запрошени президента Туреччини Кемаля Паші і біля 10. червня виїде з візитою до Анкари.

Погром комуністів у Китаю.

„Таймс" повідомляє, зі Шангаю, що війська нанкінського уряду перемогли армію китайських більшовиків у провінції Фукієн. Урядові війська ґен. Чанг-Кай-Шека після завзятих пять-денних боїв здобули місто Кієн-Нінг-Сієн. Комуністи мають 4.000 збитих і ранених. У провінції Фукієн комуністи мають ще чотири невеличкі міста.

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 25. ТРАВНЯ 1934.
(З конкурсу „Діла" під гаслом „Кожний може стати письменником").

М. СЕРДИЦЬКИЙ.

ПЕРША ЖЕРТВА.

I

Київ нервується.

Люди цілі дні й ночі на вулицях, постійно радять, мітінґують. Ціла Україна розділилась на два табори: одні за Центральною Радою, другі за більшовиками. Одні за незалежність України, другі проти неї.

Центральна Рада радить і переконує, але її вже майже ніхто не слухає. Вона з кожним днем тратить на своїм авторитеті, бо одні докоряють їй за опортунізм і брак рішучости, другі за контрреволюційність.

По вулицях ходить вістка, що з Московщини червона армія хмарою суне на Україну, що у Київі більшовики підготовляють повстання. Ці вістки доходили і до нашого вуха і ми щораз більше впевнювались у тому, що для нас настають гарячі дні, що вневдовзі вирушимо до бою. Ми чекали наказу, чистили зброю і послушно виконували свою службу. За той час касарня заповнювалась щораз частішими вістками про звірства червоної армії.

II.

У касарні рух.

Прийшов наказ, що 1-ша сотня Січових Стрільців має вирушити на фронт. Піднялася метушня, біганина, гамір, крики і співи. Сотня вирядилась готова до вимаршу, команду обняв сотн. Черник. Станув перед сотнею ініби розпеченим вогнем кидає у нашу душу:

— Сповнилась наша мрія, ми стали стрільцями української армії та ідемо на бій за незалежність рідної країни. Підемо шляхами, якими ходили: Святослав, Ігор, Богдан, Мазепа та наші славні предки. Наша сотня прилучена до полку ім. гетьмана Петра Дорошенка і разом має виступити проти московських більшовиків. Вірю, що всі підете й гідно виконаєте свій обовязок супроти Вітчини, а хто з вас лякається — хай покине наші ряди, щоби там, на фронті не нанести на нас сорому. А тепер — чвірками вправо зворот! Сотня, ходом руш!...

Ніхто не виступив, ніхто не залишився, ще й інші зпоза сотні приєднались до нас. Зірвалася пісня, по камяній дорозі відбивається ритм наших ніг, а ми йдемо — не йдемо, а пливемо, щось пориває нас і несе вперед. Ось вже і Лукіянівка. Ось уже і касарні Дорошенківців.

— Гаразд, Дорошенківці!

— Здорові були, Січовики!

Наші пісні зливаються і трясуть мурами, відгомоном бють у далечінь.

По переду Дорошенко.
Веде своє військо...

Ні, то не Дорошенко, то його тінь веде нас на криваві розрахунки з Московщиною, що на той світ загнала і самого Дорошенка.

III.

З Дорошенківського полку вирядили один курінь, сотню скорострілів і той цілий відділ разом з нашою сотнею вислали на північну границю України, звідки йшов на чолі свого відділу більшовицький ватажок Ремньов, котрий з півночі мав ударити на Київ і тимсамим влекшити наступ головним силам червоної армії, що посувалась від Харкова під проводом колишнього царського жандармського полковника Муравйова.

Ми затримались на ст. Михайлівський Хутір і примістились у будинках цукроварні князя Терещенка. На ніч наша сотня перебрала службу по залізничій лінії. Ця служба полягала на тому, що ми мали охороняти залізничу лінію і виловлювати й обеззброювати більшовицькі ешелони з червоно-армійцями, що хотіли прорватися в сторону Бахмача і далі на Україну.

Ясна, морозна ніч.

На дворі повно снігу, який скрипить під ногами і ніби срібло блищить навкруги.

Дістаю наказ, щоби зібрати патрулю в силі 20 людей і вибратись із нею до найближчої стації, заняти її і там затриматись аж до дальших наказів.

IV.

Місяць пливе спокійно по небесному просторі і світить як колись нашим предкам в їх нічних походах. Ідемо, бродимо снігами, тільки довгі тіні падуть від нас. Перед нами рівнина, довкола тиша.

У мене в серці якесь дивне враження, зворушення, у душі почуття великого обовязку. Пару літ тому міряв я Балкани своїми ногами, потім снувався галицькими полями, куди мене водили австрійські прапори, а тепер веду стежу української армії, на московську границю. Від того сам росту у своїх очах. Радість розпирає мої груди і якби мені довелося тут згинути, то це булоб щастям для мене! Згинути в обороні рідних границь то мрія правдивого вояка! Мої товариші мабуть відчувають те саме, бо якась мовчанка скувала їх уста.

Перед нами щось чорніє. То будинки стації, а далі село. Біля стації виють собаки, там якийсь рух, певно більшовики готуються до наступу. До стації підкрадаємось дуже обережно. Вперед висилаю двох стрільців — колишнього кадета австрійської армії Дутчука і колишнього капоніра австр. армії Миколу Кілійчука. Той був родом з нашого Закарпаття, десь з Мармарощини, знад Тиси, і утік з російського полону та зголосився на службу до Січових Стрільців. Тепер сам зголосився на звідува і разом з Дутчуком попова у напрямку стації. Ми залягли у рові, притишились і ждемо на поворот наших звідунів. Пройшло пів години і зі сторони стації біжить Дутчук.

— На стації більшовики. Кілійчук упав від їх кулі!

Втікати?

З життя наших установ.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ТОВАРИСТВА „СТРИВІГОР" У ПЕРЕМИШЛІ.

Дня 12. травня ц. р. відбулися II. Загальні Збори Т-ва „Стривігор" у Перемишлі, яке основувало музей, бібліотеку-архів та організує науковий гурток для збірного оброблення покищо історії Перемишля й Перемиської Землі. До Виділу ввійшли добрі знавці мистецтва і його історії та люди, відомі як щирі робітники в інших т-вах.

Від двох літ істнуюче Т-во урухомлює щойно тепер свою діяльність, голо̀вно завдяки приміщенню, яке дістало безплатно від Т-ва „Віра", куди звозять покищо з приватних домів музейний інвентар Муз. предметів є дотепер до 1.500. Вони зложені переважно безкорисно жертволюбивою молоддю українських шкіл: вселюдної школи ім. М. Шашкевича, української держ. муж. гімназії, держ. жіночої семинарії та жін. гімназії Українського Інституту. Т-вом зачинає цікавитися теж селянство.

Для ширшої публики музей покищо недоступний. Жертви можна складати: в суботи між 4.—5. год. попол. в льокалі музею (Побереже Пілсудського 1.), в пятниці приймає між 10—12 проф. М. Пащак у Н. Домі; кожної днини можна приносити дари до Нар. Базару (Костюшка 5), або до проф. арт.-малярки Ол. Кульчицької (Ринок 28. II. пов.). Точніший виказ жертв жертводавців буде оголошений.

Уневажнили дві українські листи.

Головна виборча комісія уневажнила дві українські листи в округах: XI. — Личаків — Галицьке і XIX. — Клепарів—Левандівка—Голосько. В окрузі XI. важна тільки одна лиcть (ББ) і тому вибори в тій окрузі не відбудуться. В IV. окрузі — Городецьке—Янівське листи не вношено. Всіх українських лист внесено 19. Таким чином в 17-ох округах є важні українські листи. Завтра подамо числа затверджених наших лист.

Перед Українським Жіночим Конґресом.

Справа залізничої знижки.

Діловий конгресовий комітет подає до відома всім учасницям конгресу, що дня 22-го червня ц. р. виїде зі Львова окремий конгресовий поїзд до Станиславова. Переїзд цим поїздом зі Львова до Станиславова і назад буде коштувати 6 (шість) золотих.

Учасниці У. Ж. К., що не живуть у Львові, а поїдуть цим поїздом, зможуть користати також зі 70 проц. знижки в переїзді зі своєї стації до Львова і назад.

Хто рахує на переїзд цим окремим конгресовим поїздом, мусить зголосити це **негайно** до Головного Виділу Союзу Українок, Львів, Підвалля ч. 7. і прислати найдальше до дня 6. червня (невідкличио) на цю саму адресу шість золотих.

Жіночі організації перешлють зголошення на поїзд спільно для всіх своїх делеґаток. Учасниці зпоза Львова дістануть згодом поіменні леґітимації, які дадуть право до 70 проц. знижки на переїзд делеґаток з їх стацій до Львова.

Якщо не буде в означеному речинці відповідного числа зголошень, тоді конґресового поїзду не буде.

Олені Глібовицькій на вічну память.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Недавно „Діло" подало вістку про смерть Олени Глібовицької, жінки о. Василя, пароха в Жабю-Ільці. Покійна заслужила собі на вдячну згадку всіх українських прогульковців.

Хто з наших мандрівників бував давнішими роками на Гуцульщині, зокрема в Жабю, той не міг минути прекрасної Ільці, тимбільше, що в ній сходяться три шляхи, а саме з Косова, Ворохти та Буркуту. Не минав ніхто Ільці ще й тому, бо майже кожний мандрівник знав, що є там гостинний дім п. Глібовицьких та що метка й веселої вдачі імость подбає про відпочинок та нічліг. Я сам, а з моїх знайомих хіба з кільканацять осіб знаємо шпихлір та „віллю під бараничими рогами" на приходстві, де звичайно приміщувано мандрівників і де по цілоденному марші, а опісля по добрій вечері та милій гутірці з хазяями, засипляли ми під тихий шум недалекої ріки Ільці.

Просто увійшло це у звичай, що довгі роки поодинокі особи, а то й цілі гуртки мандрівників користали з гостинности дому п. Глібовицьких, зокремаж із дбайливої опіки самої господині дому. Це було одно з перших наших схоронищ, яке зродилося з доброго серця добрих людей. Безперечно мало воно своє значіння у нашому мандрівництві, бо може неодин не побачив би Буркуту з його лічничими джерелами, або прекрасного Шибеного, колиб був не вступив на Ільцю та не відпочив перед далекою дорогою...

Настав прекрасний час для мандрівників. Хто з вас, мандрівники, вибереться ще раз до Жабя, нехай не минає Ільці! Вступіть до старенького о. Василя погуторити про старі часи та згадайте вдячним словом його Дружину, від якої зазнали ви колись гостинности та дбайливої опіки.

Д-р Ст. Коцюба.

Нізащо!

Перший бій мусимо приняти і стацію здобути або згинути.

Скрип снігу і проти нас зарисовується ворожа лінія. Гримнула наша сальва, а потім пішла рясна стрілянина. Ворожа лінія захиталась і подалась узад, кількох упало. Імовірно була це стежа. Але ми підсуваємось ближче стації і не припиняємо стрілянини. Більшовики відстрілюються, але дедалі їх стрілянина стає щораз-то рідша і врешті тихне зовсім.

Більшовики втікли, стація в наших руках. Іду до телефону і голошу нашій команді в Михайлівським Хуторі, що стація вже занята, що маємо одного забитого і трьох ранених, що сподіємось більшовицького контр-наступу і просимо підмоги. Дістаю відповідь, що до нас на зміну йде чета Вудкевича і я з патрулею маю вернутись назад.

За той час ми відшукали труп нашого товариша Кілійчука. Куля влучила його у саму голову, але більшовики були наткнулися на його трупа і зовсім подіравили його штиками.

— Ов, Миколо, Миколо! Десь біла Тиса тужить за тобою, а ти тут на північних границях України будеш лежати у могилі та вже ніколи не вернешся у свою рідну Мармарощину. Аж як наші полки стануть над білою Тисою, то ми перекажемо її гай зеленим горам, що ти перший зпоміж нас своє життя віддав у жертву за визволення і зединення українських земель. І всім розкажемо про те, що перша жертва була з тої найбільше забутої частини нашої землі, що від тисячу літ гнеться під мадярським ярмом.

Бачив я багато смертей на війні, пережив багато її страхіть, але ця одна сцена з довгої черги образів, які виринають переді мною, чомусь саме нині найвиразніше виступила переді мною як спомин. Може тому, що вона символічна, що від особи першої жертви у нашій війні з північними сусідами впала довга-довга тінь, яка з кожним днем росте, змагається і кличе.

НОВИНКИ

— **Ямна коло Яремча.** Пансіон „Веселка" створений від 1. травня. Кімнати гарні, сонячні, добре уладжені, з бальконами. Харч першорядний, спільна їдальня, товариство добірне, ціни конкуренційні. Ближчі інформації подасть Ів. Лісьмкевичева, Ямна коло Яремча. 1437 7-?

— **Живець Черче.** Пансіон „Вілля „Надія" відчинений від 1. травня поручає комфортові кімнати враз з удержанням. 1480 4—5

— **Навіть задавнені жіночі недуги** можна лікувати купелями в Криниці. Перший сезон (дешевий) почався 1. травня, а найкраще приміщення є у знанім укр. пансіоні п. М. Яблонської (Krynica-zdrój, willa Tatrzańska). 13-?

— **Гребенів, пансіон Яблонських** (давніше „Модеста"), положений у центрі, сонячні кімнати з бальконами, першорядне утримання від 4 зол. денно. Ольга Радкевичева. 1534a 13-?

— **Вісти з Черча.** Цьогорічний сезон заповідається ще краще як у минулому році. Черчанські води здобувають собі чим раз ширше признання і тому чимраз більше число лікуванців відвідує живець. Найбільший пансіон Черча „Роксоляна" і на цей рік став осередком живця, подбавши за дешевий і добірний харч у своїм заряді. Одначе з огляду на сподівану фреквенцію просить П. Т. Гостей привозити з собою постіль, бо в головнім сезоні не зможе всіх обділити своєю. За інформаціями звертатися на адресу: Інж. Нижанківський, Черче, п. Рогатин. 1618

— **Знамените гиґієнічне морожене** лише в цукорні Д. Стецькова, Львів, вул. Миколая 7. 1525

— **Робітня футер Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3, I. пов. Тел. 54-46.** Приймає футра до перехову на літо. 1287 28-?

— **Магазин постелі Р. Джала, Львів, Хорущина 3,** поручає: ковдри, матраци по найдешевших цінах. Переробляє ковдри по 5 золотих, матераци по 7 зол. 524 73-100

— **Ювилейна відзнака Сокола-Батька.** На днях появилася в розпродажі ювилейна відзнака з нагоди 40-ліття Сокола-Батька, призначена до вжитку Українського Громадянства. Відзнака виконана солідно на основі проекту арт.-маляря п. П. Ковжуна. Представляє сокола-птицю en fas, опертого пазурами на число 40. Сокіл має в клюві девять зерят калини, під числом руханкові тягарці, рисунок стилізований на основі взорів, які находимо на українських килимах 15. століття. Ціна відзнаки на шпильці коштує 40 сотиків, на мутерці 50 сотиків. Розпродаж приняли ласкаво у Львові: книгарня Наукового Т-ва ім. Т. Шевченка, Ринок 10 та Союзний Базар, дім „Дністра", в краю можна набувати її у всіх сокільських гніздах, або просто через канцелярію Сокола-Батька, Львів, Руська 20. При замовленні 20 штук коштів порто не буде зачислюватися. Здвиговий Комітет закликає Українське Громадянство краю пристроїти свій одяг ювилейною відзнакою Сокола-Батька та носити її до кінця березня 1935 р. себто до часу закінчення ювилейних імпрез. Хто набуває ювилейну відзнаку Сокола-Батька — набуває естетичну памятку, а рівночасно вплачує дрібну лепту на викупно Українського Городу у Львові. — **Здвиговий Комітет.**

— **о. прал. Л. Куницький щасливо перебув операцію.** Перед двома тижнями виїхав для лікування до Відня парох архикатедральної церкви св. Юра **о. прал. Леонтій Куницький.** Останніми днями піддався він у Відні операції, яка пройшла з повним успіхом. Стан здоровля о. прал. Куницького добрий.

— **По 9 роках і 2 місяцях на волі.** Дня 21. травня ц. р. вийшов з Вронок з тюрми на волю Гриць Сенечко, відсидівши в ній 9 літ і 2 місяці. Засуджений був за творення українських військових частин на Волині. Здоровля п. Сенечка ненарушене.

— **З музичного життя у Празі.** В концертах з нагоди Сметанового фестівалю: 9. 5. празьких учителів і 11. 5 консерваторії виступив і українець, студ. консерваторії (кляси проф Прохазки) Андрій Приходько. Молодий пяніст виконав Сметанові чеські танці: „Гулан" і „Оброчак".

— **Чеські рецензії на українські книжки.** В поважному чеському місячнику „Moderni Stat" за квітень ц. р. ч. 4. ст. 123—127 поміщено дуже прихильні рецензії на книжки: проф. О. Мицюка — „Аграризація жидівства України на тлі загальної економіки" і проф. Д. Дорошенка — „Історія України 1917—1923". Книгу проф. Мицюка рецензент, який сховався за ініціялами д-р Е. К., поручає для перекладу на чеську мову. Slovansky Prehled в ч. 2—3. умістив статтю Е. Маланюка „Шевченко й чехи", в якій автор відмічає добу, „коли серце Праги та Києва билося в унісон, коли ліпші українські й чеські люди дихали тим самим духом, коли книги чеських будителів дуже дбайливо читала українська інтеліґенція та коли питання чеського відродження було українцям однаково близьке, як і чехам". Автор зупиняється над значінням „гуситства" для української інтеліґенції, яка витворила ідею „Кирило-Методіївського Братства" її герольдом, ґенієм Шевченком. Редакція навязує до цієї статті свою примітку, в якій відмітила проект поставлення памятника Шевченкові у Брні, де минулого року в тій цілі вийшла накладом „Української Гро-

мади" книжка О. Земека. Нагадує ще одну працю з 1919 р. проф. Й. Махала та висловлюється за названням іменем Шевченка одної з праських улиць. — В цьомуж числі „Сл. Пж." закінчено статтю О. І. Бочковського „Російсько-українські відносини та чесько-словацька єдність". У хроніці відмічено найголовніші події з українського життя в УССР, Польщі й Румунії та на еміграції. („У. Т.“)

— **Вибори до ремісничої палати** у Львові розписано на 8. липня ц. р. Ремісничa палата складається з 20 радних і 20 заступників. 12 радних і 12 заступників вийде з виборів, а 8 радних і 8 заступників призначить міністер промислу. Вибори до львівської палати відбудуться в 7-ох округах: Львів (14 радних і 4 заступників), Перемишль і Дрогобич (по 2 радних і 2 заступників), Ярослав, Переворськ, Ряшів і Сянок по одному радному та одному заступникові. Предсідником головної виборчої комісії призначений колишній староста Верштайн, тепер урядовець воєвідського уряду у Львові.

— **В честь проф. д-ра Ів. Горбачевського** відбулося в Чернівцях святочне засідання Лікарської Порадні в салі Буковинського Кобзаря в приявi численних гостей. Засідання відкрив промовою голова Порадні д-р Гузар, після чого д-р Кобринський виголосив реферат про наукові і громадянські заслуги д-ра Горбачевського. Гості зібрали датки на Музей Визвольної Боротьби в Празі.

— **Контроля над комориками.** Міністерство справедливости наказало, щоби на терені львівського апеляційного суду покликати трьох городських суддів, які мають обіздити канцелярії комориків і контролювати їх діяльність. Нова форма контролі над комориками буде зорганізована в найближчому часі.

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішньому тягненні Держ. Кляс. Льотерії впали виграні на такі числа: 15.000 зол. на ч. 36578. 10.000 зол. на ч. 152419 154433 42854 57743 107213. 5.000 зол. на ч. 43479 73475 96391. 2.000 зол. на ч. 9187 10209 25280 25702 26328 27076 34911 45048 64120 79444 86217 92306 96966 111513 114069 127473 150857 162062 3164 56325 67804 77326 110450 111394 147902. 1.000 зол. на ч. 2410 3508 4462 10071 10170 11541 15938 24645 24704 24867 26067 29658 34431 39340 40883 50052 51330 54630 55402 56460 59416 70006 72754 73439 73798 73891 99943 108937 111518 114006 125435 127315 132602 139118 146013 149041 160701 167536 16116 16984 180048 23236 32845 36614 42541 47026 53368 56145 57202 57776 71696 73863 81121 89091 99809 105042 106370 110501 115283 115390 115681 123075 144290 152246 159684 161167 167773.

— **Пристані на Дністрі** для каяків у Зазулинцях і Устечку б. Заліщик будує філія польського подільського туристичного краєзнавчого т-ва в Заліщиках. Крім того в Заліщиках збудувала вже пристань тамошня гімназія.

— **Зїзд старостів** відбувся у Тернополі. Агенція „Всхуд“ повідомляє, що старости радили над будовою доріг, суспільною опікою і самоврядними справами.

— **Засудили санаційного діяча.** Львівський апеляційний суд затвердив присуд окружного суду на урядовця львівського маґістрату Рибакова, визначного санатора і довіреного президента міста Дрояновського. Рибакова засуджено за ошуканства на півтора року вязниці і позбавлення громадянських прав на 5 літ.

— **Листонош украв гроші.** Перед карним трибуналом у Львові відповідав б. листонош з Винник Франц Шіля за крадіж грошей. У Винниках мешкає Анна Демчук, сирота, яка одержала два поручені листи з повідомленням, що їй признано сиротинську ренту в кваті 900 зол. Шіля ті листи отворив і відобрав 900 зол., призначених для сироти, підписавши адресатку на потвердженні відбору. Коли справа виявилась, Шілю арештовано. На розправі боронився, що йому вкрали гроші і на покриття втрати він мусів спроневірити чужі гроші. Трибунал засудив Шілю за фальшування підписів на 2 роки і за крадіж на 2 роки вязниці. Цю кару зредуковано йому на 3 роки вязниці з позбавленням прав на 5 літ.

— **Градова туча** перейшла над північною частиною Ярославщини. Знищила зовсім земні плоди на просторі більшому ніж 3.500 га в громадах: Шівсько, Вязівниця, Нелепковичі, Монастиря, Червона Воля, Молодич, Радава, Заоздава, Сурмачівка та Цетуля. Буревій знищив теж двайцятькілька хат і госп. будинків, які повітряна труба рознесла наче домики з карт. Град вибив тисячі шиб. Буревій заподіяв теж великі школи в громадських і приватних лісах, вириваючи цілі дерева з корінням.

— **Волинські порядки.** В селі Молостові пов. Дубно жіноцтво задумало заснувати Союз Українок, щоби бодай трохи піднести культурний рівень громадянства. Одначе староство дозволу не дало. А коли переслали відклик до воєводи, на село посипалися адміністраційні кари. Тут не чисто, там гноївка або пес не привязаний.

— **Розбишацтво на селі.** Громадський писар у Повітні пов. Городок, Іван Крись почув у ночі, що на подвірі пораються злодії. Коли вийшов на двір, один злодій завдав йому ножем 11 глибоких ран. На його крик вибігла мати, але й її порізали злодії, розпоровши живіт. Поліція арештувала Андрія Кінаша і Івана Заяця з Мальчиць, підозрілих в цьому злочині.

— **Знову неофітка.** Донька заможного власника лісів і тартаку в Яблінці пов. Богородчани, Пепа Барон утікла з дому і замешкала у свого нареченого Дмитра Лазарука, сина селянина. Кажуть, що вона вихрестилася і вже оголошено заповіди.

— **Краєва хроніка.** В Козівці пов. Тернопіль убив Стан. Домарадзький свого батька Петра підчас сварки за маєток. — В Глубічку Вел. пов. Тернопіль утопилася 30-літна Текля Полотнянка, миючи в потоці ноги.

— **Ґраната вбила 4 особи.** На полі біля села Звижень пов. Броди знайшли артилерійську ґранату з часів війни. Коли цікаві знахідники стали її розбирати, ґраната вибухла, наслідком чого згинули чотири особи: 14-літний Влад. Осуховський, 18-літний Іван Лучка, 18-літний Марко Попелишин і 15-літний Стефко Рудак.

— **Хотіли спалити граничників.** Два сторожі з коломийського інспекторату граничної сторожі дізналися, що в селі Текучі пов. Коломия находиться тайна горільня. Коли граничники увійшли до стайні, де містилася горільня, селянин, її власник, замкнув за ними двері на сильну засуву і підпалив стайню. Повстала пожежа, якої сторожі не могли вгасити. Аж після довшого часу, душачись в димі, знайшли у стайні сокиру і вибили нею у стіні отвір, яким видобулися наверх. Доходження виказали, що селянин, який фабрикував горівку, мав кількох спільників. Всі повтікали і тепер шукає за ними поліція.

— **Арештування душогубів.** В Кракові зловлено нарешті винуватців звірського вбивства на служниці Ґарнцарж, що згинула перед десяти днями. Арештовано Казим. Сухенкіржица, релеґованого студента академії мистецтва, Стефана Бобжецького, торговельного помічника та його брата Владислава, теж релеґованого студента академії мистецтва. Крім того придержала поліція їхніх спільників, дорожкаря Ваната і шлюсаря Донца. Найдено при них 20 долярівок, 500 зол. готівкою і револьвер, власність адвоката д-ра Нісенфельда, у якого Ґарнцарж служила.

— **Спалив 25 господарств.** В селі Острові пов. Пинськ вибухла пожежа в загороді Максима Островського. Згоріло 25 хат і 141 господарських будинків. Вогонь підложив сам Островський, щоби дістати асекураційне відшкодування. У вогні згинув один мужчина, а дві особи тяжко попеклися.

— **З Польщі.** На цвинтарі у Вильні студент місцевого університету П. Міхаловський стріляв тричі до своєї жінки, ранячи її тяжко, після чого відобрав собі життя. З причини безнастанних непорозумінь обоє не жили зі собою. — У фабриці Пшигурського в Лодзі обірвалася стеля, наслідком чого згинули два робітники. — На шкоду Олександра Тобіяша в селі Котніца під Любліном украдено 12.000 долярів, закопаних у ямі на бульбу.

— **Загадочна смерть поручника.** У Варшаві згинув поручник уланів з Білостоку Стефан Ухват, що приїхав там на Зелені свята. Повідомлена поліція знайшла на місці жінку ротмістра 14. п. уланів зі Львова Гелену Окуліч-Козаринову. Перед слідчим суддею вона зізнала, що стрілила до поручника наслідком особистих непорозумінь, тому її арештовано. Поручник згинув у мешканні своїх знайомих, які самі виїхали до Гдині, а мешкання відступили на кілька днів офіцирові. Тут він уладив сходини з Козариновою. Ревізія, переведена в цьому мешканні, дала цікавий вислід. Одна кімната була витапетована порнографічними ілюстраціями й фотографічними знимками. Мешкання відфотографовано й опечатано.

— **Пожежі на Кавказі.** З північного Кавказу повідомляють про пожежі лісів, що горять на величезних просторах. Досі згоріло поверх 100.000 гектарів деревостану. Кількадесять сіл положених біля лісів, пішло з димом. Жертвою вогню впало кількасот осіб, а крім того згоріло багато худоби і домашньої птиці.

З листів до Редакції.

ЧЕРГОВА ІНСИНУАЦІЯ „ХЛІБОРОБСЬКОГО ШЛЯХУ“.

Високоповажаний Пане Редакторе,

Прошу ласкаво на сторінках „Діла“ опублікувати таке вияснення:

В „Хліборобськім Шляху“ з дня 6. травня 1934 р. у статті „Непокликані оборонці памяти В. Липинського“ сказано: „Можемо хіба лише погратулювати п. „братчикам“, що їхнього полку прибуло, коли до них приєднався сам п. „д-р Міколай Ковалевскі, колись лідер „найбільшої української партії“, а тепер фахoвець від українських справ в варшавському „Інституті Справ Народовосцьових“.

В імя правди приходиться знову спростовувати чергову інсинуацію та брехню „Хліборобського Шляху“. Братство Українських Клясократів-Монархістів, Гетьманців відповідальности за оборону памяти Вячеслава Липинського одиницями, які стоять поза рухом, що його репрезентує Братство, брати не може ані цих оборон не інспірує.

Братство відповідає тільки за свої публичні виступи в офіціяльнім орґані руху „Збірнику Хлібoробської України“ та за статті, підписані іменем членів Братства.

В. Залозецький.

Відозви й комунікати.

За практичні 4-клясові середні школи для селянської молоді під патронатом Еп. Ординаріяту.

Еп. Ординаріят задумує в кожнім протопрезвитераті дієцезії зорґанізувати практичні 4-клясові школи для нашої молоді у віці 15—20 літ. Побіч теоретичної науки, яка дасть спромогу охочим до дальших студій і перейти, евентуально, до ліцеїв та в університет, дістане кожний ученик практичне знання, потрібне для життя, а саме: знання рільництва, садівництва, плекання і лічення домових звірят, диригентури хору й орхестри, церковного обряду і т. д.

Абсольвенти таких шкіл, вернувшись на село, піднесуть його добробут і віддадуть неоцінені прислуги церкві й народові. Все до зреалізування цієї ідеї приготоване, пляни, кошториси, програма наук, вже зголосилося 70 учнів — бракує тільки фондів. А фонди будуть зложені, оскільки кожна церква дасть на рік 10 зол., а кожний заможніший господар тільки малу чарку збіжа.

Тому прохаємо всіх Всч. ОО. Душпастирів спопуляризувати цей плян, зібрати датки і негайно надіслати, принайменше датки з церкви, на руки о. Йосифа Савицького, Стрий, вул. Зелена 7.

Стрий, 21. травня 1934.

За Комітет праці:

о. Савицький, голова. Д-р Лужецький, секретар.

Із судової салі.

12 ЛІТ ВЯЗНИЦІ.

Перед судом присяглих у Бережанах відбулася 7. і 8. травня ц. р. розправа проти Миколи Бея, 24-літнього зарібника й анальфабета з Литвинова. Підсудного притягнув прокуратор до відповідальности за вбивство Михайла Скаскова в дні 27. вересня 1933 р. вечором і за недозволене передержування зброї. Зараз по вбивстві поліція перевела слідство. Поліційна собака завела поліцію під хату підсудного М. Бея. При ревізії не найдено зброї, а підсудний заперечив свою вину. Після дводенної розправи прокуратор заявив у своїй промові, що проти підсудного не має безпосередніх доказів вини, а тільки познаки. Підсудного боронили адв. д-р В. Бемко і д-р М. Західний, які у своїх промовах виказали невинність підсудного. Судді присяглі потвердили оба питання згідно з актом обвинувачення і трибунал засудив підс. М. Бея на 12 років вязниці та на заплату 600 золотих судових коштів.

СПОРТ.

ЗБОРИ У. С. Т. „ПРОЛОМ“ У СТАНИСЛАВОВІ.

Загальні Збори У. С. Т. „Пролом“ у Станиславові відбулися 17. V. п. р. при невеличкій участи членів, з яких багато було занятих по урядах чи по варстатах. Збори тревали 2 і пів години і були наскрізь ділові. По звітах поодиноких членів Виділу, розвинулась дискусія, в якій бесідники осуджували працю деяких членів Виділу, що вважали за відповідне не працювати в Товаристві, а бути лише „папировими“ видіdовими. Внутрішня праця в клюбі зводилася в мин. році до двох секцій, а саме копаного мяча й боксерської. 5 інших секцій перейшло в цілости до У. С. К-у. Секція копаного мяча, як виходило зі слів п. Крушельницького О., заповідається на будуче дуже гарно, хоч багато „асів“ відійшло, бо коли в минулому році, по знаному інциденті, провід секції мав до розпорядження в І. др. 8—9 грачів, то нині має 16 менш-більш рівнорядних грачів у І. др., 12 у ІІ. др. і 15 початкуючих. Секція боксерська тренувала дуже солідно в зим. сезоні і на будучий сезон заповідається добре. Всі бесідники висказувались за тим, щоб засновувати інші секції, а не опиратись головно на секції коп. мяча. Опісля велась дуже цікава дискусія про відношення Пролому до У. С. С-у. Всі промовці без виїмку станули на становищі, що деякі українські клюби (головно секції коп. мяча), між ними і Пролом, мусять належати до Л. З. О. П. Н. (чи Стан. З. О. П. Н.), та це ніяк не повинно перешкоджати у співпраці тих клюбів з У. С. С-ом. Тут лише треба позбутися фанатично-засліпленої неуступчивости. По дискусіях вибрано новий Виділ, до якого війшли: дир. Мартинець Т. як голова (через акламацію) і як члени: інж. Горницький, проф. Заславський, д-р Кутинський, Ціренко, інж. Ромовський, Прідти Дм., Циганик, м-р Крушельницький П., Крушельницький О. й Ліськевич Б. Контрольна Комісія: Гречаник, м-р Шлапак і м-р Ковальський.

З УСПІХІВ У. С. Т. „ПОДІЛЛЯ“ В ТЕРНОПОЛІ.

У. С. Т. „Поділля“ — „Кресовяци“ Збараж 8 : 0 (1 : 0).

Перший меч за мистецтво Б-кляси з П. К. С. „Кресовяци“ вирішило „Поділля“ певно у свою користь. „Поділля“ у відновленому складі зі знаменитим воротарем Качмарчуком. Склад: Качмарчук Волод.; Качала Стеф., Коцюмбас Ілля; Олейнюк Волод. Завадович Осип, Петерзіль Адам, Базилевич, Королюки Ярос і Лесько, Савицький і Теraз Стеф. По двох програних з „Кресами“ ця висока перемога „Поділля“ заслуговує на щире признання.

УКРАЇНСЬКА ГІМНАЗІЯ У РІВНОМУ ПЕРША В СИТКІВЦІ.

Ситківкова дружина української гімназії в Рівному побила всі шкільні дружини місцевих середніх шкіл. Таким робом українська гімназія, хоча не має вчителя руханки, бо теперішній, теоретично назначений учитель не має на це часу, всетаки легко здобула належне їй з огляду на спортову справність місце у Рівному.

З УКРАЇНСЬКОГО СПОРТУ НА ЗАКАРПАТТІ.

С. К. Русь–Ужгород — С. К. Королево над Тисою 9 : 2 (7 : 1).

Останні змагання „Руси“ за мистецтво Закарпаття. Голі для „Руси“ стрілили: Кобзар 6, Миччик 2, Ковач 1.

Ч. С. К. Ужгород—С. К. Духнович Мукачів.

Змагання за мистецтво.

Ч. С. К. Ужгород—Русь В. Березний, 4 : 2 (2 : 1).

Змагання товариські.

—o—

Листування Редакції.

Вп. Авторові допису про змагання „Поділля“ в Тернополі: Допис зовсім нечиткий, до того за довгий і писаний по обох сторонах паперу, тому помістити не можемо.

Вп. Авторові статті „Городно і його викопалиска“: Стаття піде в найближчому часі.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Театри.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича, Борщів:
25. V. Корневільські дзвони.
26. V. Наша парада.
27. V. Сонце руїни.
28. V. Чумаки.
29. V. Королева кіна.
З Борщева іде театр до Заліщик.

Великий Міський Театр.

Четвер, 24. V. Вистава не відбудеться з причини генеральної проби „Довічність“.

Пятниця, 25. V. год. 7·30 веч. „Довічність“. Гостинний виступ Л. Сольського. Премієра. Абон. 21.

Театр Рівнородностей.

Четвер, 24. V. год. 7·30 веч. „Дівчата в однострою“. Абон. 20.

Пятниця, 25. V. год. 7·30 веч. „Дівчата в однострою“. Абон. 20.

Жидівський Варшавський Артистично-Літературний Театр у салі „Колізею“: Четвер, 24. травня в год. 8·45 веч.

Кіна.

АПОЛЬО: „Під жаром Туркестану“, „Фордансерка“.

АТЛЯНТИК: „Заглада“ (Гарі Піль).

ВАНДА: „12 крісел“ (Вл. Буріян, Дима).

КАСІНО: „Нічний лет“.

КОЛІСЕЙ: „Полуня“, ревія „Під 1 а-зов“.

КОПЕРНИК: „Чібі“ (віденська комедія), „Баль бідних діжечок“ (із Містенгет), Барту в Польщі.

МАРУСЕНЬКА: „Помста д-ра Фу-Манчу“ та ревія.

МІРАЖ: „Програма 6 зірок“, „Фліп і Флап як карієровичі“.

МУЗА: „Ніч у Каірі“ (Рам. Новаро).

ПАЛЯС: „Цісарські дови“ („Унзер кайзер“).

ПАН: „Ніч кохання“ (Джозе Мохіка).

ПАСАЖ: „Два обличча“ (Кен Мейнард), „Дочка полку“ (Анні Ондра).

СВІТ: „Чому я згрішила“, „Чарлі рятує Европу“.

СОНЦЕ: „Нічні суди“ та ревія.

СТИЛЕВЕ: „Злодій кохання“ та ревія.

ХИМЕРА: „Новий под“.

УТІХА: „В кожній пристані дівчина“ та ревія.

Закордонне радіо.

Четвер, 24. травня 1934.

Відень (506,8) 16·10 Солісти, 17·30 Відчит про Болгарію з муз. ілюстрацією, **Братислава** (298,8) 17·45 Гіндемітова соната на альтівку та фортепян, **Прага** (470,2) 19·30 „Чортівський мур“ оп. Сметани, **Білгород** (439,8) 13·00 Популярні мельодії, 20·00 Хор, **Берлін** (356,7) 21·20 Камер. музика, **Кельн** (455,9) 17·15 Солісти, **Ляйпціг** (382,2) 17·15 Пісні в супрфорт, 21·00 Сучасна музика, **Осльо** (1181) 20·00 „Гофманові казки“ оп. Офенбаха. **Будапешт** (549,5) 12·05, 23·00 Циг. музика, 17·30 Спів, 19·30 „Севільський цирульник“, оп. Росінія, „Петрусь“ балет Стравінського, **Мілян** (368,6) 11·30 Легка музика, 20·45 Нац. гимни, оперетка О. Штравса, **Рим** (420,8) 21·00 „Дон Хуан“ оп. Моцарта.

Пятниця, 25. травня 1934.

Відень (506,8) 12·00, 13·10 Концерт, 17·20 Спів, 19·25 Оп. вечір, 21·25 Два фортепяни. **Прага** (470,2) 17·00 Концерт квартету Ондрічека, **Париж** (312,8) 20·30 „Ле Драгон де Віляр“ оп. Мелярта, **Білгород** (439,8) 16·00 Пісоньки, 20·00 Сп. рес. італь, **Берлін** (356,7) 18·30 Пісні на баритон і лютню, смичк. квартет, **Кельн** (455,9) 17·15 Сучасна музика, **Штутгарт** (522,6), 10·40 15·30 Пісні, **Букарешт** (365) 13·15 Легка музика. 17·00, 18·15 Концерт, **Мілян** (368,6) 11·30 Квінтет, 21·15 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 17·00 Інстр.-вок. концерт.

Львівське радіо.

Четвер, 24. травня 1934.

7·00—8·00 Раннія авдиція, 12·05 Оперетові мельодії з гр. плит, 12·35 Муз. поранок, 15·10 Господарські вістки, 15·20 Фільма та ревія, 16·35 Форт. ресітальь, 17·10 Спів. 17·30 Істор. відчит. „Сусп. політичні переміни на переломі 19—20 ст.“, 17·50 Господарський відчит, 18·10 Авд. „Іспит зрілости“, 18·35 „Від Гарапчі до Канева“, 19·05 Сільська рерум, 19·10 Всячина, 19·25 Відчит, 19·40, 19·43 Спортові вістки, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Концерт (музика, спів: Евг. Май, баритон), 21·02 Почт.-техн. скринька, 21·17 Легка музика, пісоньки, 22·00 Бранденбурські концерти (Й. С. Бах — гр. плити з поясненнями), 22·30, 23·05 Танкова музика.

Пятниця, 25. травня 1934.

7·00—8·00 Раннія авдиція, 12·05, 12·33 Популярна музика з гр. плит, 15·05 Збіжева біржа, театр. репертуар, 15·10 Господарські вістки, 15·20 Легка музика (джез. оркестра), 16·20 Гр. плита, 16·25 Театр. фейлетон, 16·35 Гр. плити (Фрідман), 17·10 Пісні (Гофманова, сопран), віольончеля, фортепян, 17·30 Істор. відч. „Кольоніяльний рух з кінцем 19. і на початку 20. ст.“, 17·50 Відч. „Торговельне шкільництво й госп. життя“, 18·15 Концерт дотиського хору, 18·50 Наука стенографії, 19·00 Всячина, 19·15 Польська фільософічна думка в ост. чвертьстолітті“, 19·25 Актуальний фейлетон, 19·40, 19·43 Спортові вістки, 19·55 Сільська рерум, 20·00 Вибрані думки, 20·02 Муз. балачка, 20·15 Симф. концерт, музика, хор, солісти; в перерві ок. 21·00 відч. „Естетика наймолодших“, 22·40 Жидівські пісні (Жак Корнеллі), 23·05 Танкова музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові в приватних оборотах 5·25 зол.

Золото: Долари 8·91—8·94, Франки фр. 34·80—35·30 Дукати 83·00—83·50, Корони 36·90—37·40, Рублі 46·00—46·50.

Срібло: Корони 1·20, Фльорени 0·70, Рублі 1·25.

У Варшаві були такі курси: Льондон 26·93, Париж 34·96, Берлін 208·50, Цюріх 172·13, Амстердам 359·00, Прага 22·05, Мілян 45·04, Відень 98—1·00, Букарешт 37·50—40, Брюсель 123·72, Данціг 172·65, Копенгаген 120·45, Осльо 135·50, Стокгольм 139·00, Нюйорк кабель 5·28 і одна четверта, Нюйорк чеки 5·27 і три четверті.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 23. травня п. р. в наслідок слабої тенденції не ставить твердих цін на масло. Кооператива платив за:

1 л. молока	—·18 зол.
1 л. сметани	—·70 „
1 к. яєць	2·25 „

Тенденція на масло, молоко і сметану слаба, на яйця вдержана.

Маслосоюз повідомляє, що 23. V. п. р. платив своїм доставцям **за 1 кг.** живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С.“ у Львові (вул. Б. Гловацького 23):

Курята за 1 кг.		1·80 зол.
Кури „	І кляса	0·90 „
„ „	ІІ „	0·55 „

Тенденція знижкова. На когути, індики, індички, качки і гуси попиту нема.

ОПОВІСТКИ

Тридневі реколекції для Пань почнуться дня 30. червня вечором при монастирі С. С. Василіянок у Станиславові. Оплата 12 золотих. Зголошення приймається до дня 20. червня. Ігуменат С. С. Василіянок у Станиславові вул. Петра Скарги ч. 17. 1616 1—2

У жіночій гімназії Українського Інституту для дівчат у Перемишлі, вул. Татарська ч. 6., вступні іспити відбудуться: до І. кл. нового типу 15. червня в год. 3-тій попол. письм. частина, а 16. червня в год. 8. рано устна частина іспиту, — до клис ІІ. нового типу й V.—VII. гум. типу 18. і 19. червня. Зголошення з приписаними залучниками приймає Дирекція гімназії до 10. червня п. р. 1615 1—2

В дівочій гімназії У. П. Т. „Рідна Школа“ в Станиславові (вул. Липова 82) відбудуться вступні іспити до І. кл. нового устрою дня 15. червня пис. частина, а дня 16. червня устна частина іспиту. Вступні іспити до ІІ. кл. нового устрою та V, VI і VII гум. типу відбудуться в днях 18 і 19 червня. Зголошення приймає до 10 червня **Управа гімназії.** 1619 2—1

Вписи до Фахової Школи середнього типу С. С. Василіянок у Львові вул. Длугоша 17. приймає Управа від 1. червня п. р. між 8—13 год. рано і 15—18 год. попол. **Управа.** 1609 2—3

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0,35
1 „ одношпальтовий в тексті і новинках	„ 0·60
„ на першій сторінці	„ 0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„ 0·10
шукаючі праці	„ 0·07

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка	1/1	зол. 480·—
„ „	1/2	„ 250·—
„ „	1/4	„ 130·—
„ „	1/8	„ 70·—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.